

'Anlatmak istiyorsan anlatmalısın'

Türkçe edebiyatın ustalarından Necati Tosuner'den yeni bir kitap daha geldi: "Çırpınışlar". Usta iyi ki üretiyor. Özellikle şu dönemde onun satırlarına ortak olmak önemli ve büyük şans. Yeni romanı "Çırpınışlar", yalnızlığıyla baş etmeye çalışan bir kahramanın hayat içindeki çırpınışlarına tanıklık ettiriyor okuru. Necati Tosuner'le yazını ve yeni kitabını konuştuk.

POYRAZ DEMİRCİ

Necati Bey, 1977 yılında yazdığınız ilk romanınız Sancı.. Sancı.. dan bugüne, Çırpınışlar'a dek romancılığınızın bugüne geliş yolculuğundan bahsedebilir misiniz?

■ O zamanlar, "romana geçmek" denilirdi. Yazmaya heves edilince dergilerde kendine bir yer edinmek için çalışılırdı. Öyküler dergilerde yayımlanırdı, başka yazarların öyküleriyle yarıştırdılar, öykü kitapları çıkarılır, yıllar sonra bir roman yazılırdı ve "romana geçti" olurdu adı. Bir kural gibiydi bu. Şu son zamanlarda bunun büyük ölçüde değiştiğini görüyoruz. Dergi çevresinden yoksun kalmanın iyi bir şey olmadığı kesin. Yazara ken-

di yazarlığını tartmada -doğru tartmada- bir kolaylık sağlıyordu eski durum. İlk romanım Sancı.. Sancı.. Yazarlığa başlayışından on dört yıl sonra yayımlandı. Ondan önce çıkmış Özgürlük Masalı, Çıkmazda ve Kambur adlarında üç öykü kitabım var. Öykü dalında TRT Başarı Ödülü'nü kazandım. Sancı.. Sancı.. bugün de -hâlâ- benim en çok bilinen kitabımdır. Almanya'da geçer. İşlediği konuya ve roman kişilerine bakışı son derece sağlıklıdır. Diliyle de inandırıcı bir kitap olmuştur.

Bu anlatım başarısıyla Türk Dil Kurumu Roman Ödülü'nü kazanmıştır. Şunu kesin olarak söylemek yanlış olmaz: İki buçuk yıl Almanya'da yaşamayı ben o romanı yazamazdım. Burada gizemli olan soru şu: Necati Tosuner önceki Kambur'u yazmamış olsaydı, Sancı.. Sancı..'daki Osman'ı yazabilir miydi?.. İyi, güzel de, yirmi beş yıl girdi araya ve emekli olduktan dört yıl sonra ikinci romanım çıkabilirdi: Yalnızlıktan Devren Kiralık. Sonra da onu sürdüren Bana Sen Söyle. 2008'de, ülkedeki eksikliklerini

anlatan roman üçlemesinin ilk kitabı Kasırganın Gözü yayımlandı. Ertesi yıl Atilla İlhan Roman Ödülü'nü kazandı. Susmak Nasıl da Yoruyor İnsanı! adını taşıyan ikinci roman Tepeyran Roman Ödülü'nü aldı. Korkağın Türküsü ile bu üçleme bütünlendir. Bir de şimdi Çırpınışlar var.

■ Son dönemde gençlik romanları da kaleme aldınız. Biraz da buna değinsek. Türkiye'de yeni yeni gelişmeye başlayan (bençe) gençlik edebiyatının öncüleri arasındasınız aslında... Ne dersiniz?

■ Ben kendini öyle öne atan değerlendirmelerden uzak kalmaya çalışırım. Bir yanlışlık yapmaya da engel olur bu titizlenme. Diyelim, Kemalettin Tuğcu'yu hafifsemek doğru olur mu?.. Kemalettin Tuğcu, Sümerbank'tır. Sümerbank'ın yaşanılmış varlığı hiç unutulabilir mi?.. Bunun gibi Erdal Öz'ün Arkadaş Kitaplar ile yol açtığı da unutulmaz bir değer taşır. Ben kendi adıma şunu söyleyebilirim. Neredeyse kırk yıl önce yazdığım Keleş Osman'da olduğu gibi şu son dönemde

yazılmış Arda'nın Derdi Ne?, Dur Bakalım Petek ve Kitabın Adı adlı yeni romanlarımda da -dil ve yaklaşım olarak- sanki büyüklere yazıyormuş gibi, çocuğu adam yerine koyan bir özen gösterdim. Onları yazmış olmaktan hoşnutum.

"BIKKINLIK BOĞUYOR İNSANI"

■ Son roman Çırpınışlar'ın ortaya çıkışı nasıl oldu? Bu yeni kitap da aslına bakarsak diğer tüm romanlarınızdan, oldukça farklı. Her yeni eserde okuru şaşırtmayı seviyorsunuz. Nefis bir şiirsel romanla karşımızdasınız.

■ Çırpınışlar, yazarın en yorgun döneminde yazılmış bir roman. Kendimi övmek sayılmaz: Romanda da yer yer anlatılan o yorgunluktan beklenmeyecek bir dirilikte. Yorgunluk, yalnızca erişilmiş yaşlılık ve onun uzantısı hastalık günleri değil. Gazeteyi açıyorsun, televizyona bakıyorsun, sinir oluyorsun. Sigaraya yeniden başlayacak oluyorsun. Bıkkınlık boğuyor insanı. "Yapacak bir şey yok!" demekten nefret ediyorsun. Evet, yazık olan bir şey var! Çareyi kendi geçmişine sığınmakta buluyorsun. Üzüncülerden sevinçler çıkarabilmeyi başarmışsın. Anlatmak istiyorsan anlatmalısın. Nasıl?.. Sezgilerine güvenerek. Barutun bu senin. Belki de son barutun... Çünkü şu: Benim yazarlığında, kendimden yola çıkarak anlatışım çok önem taşır. Bunda güç kaynağı olarak ilk bakışta yalnızlık görünse de kendini anlatmadaki içtenlik, ondan daha önde gelir. Bir şey güzel bulunursa şiir de oradan uzakta değildir.

■ Okur tarafından baktığımda, Necati Tosuner'in müthiş bir üslup ustası olduğunu söyleyebilirim elbette... BŞaşırtmaktan kastım bu aslında...

■ Şaşırtmak demekten ben biraz sakınmışım. Bir olumsuzlama olan şaşırmalar da olabiliyor çünkü. Dahası, üç beş okurum kaldı şurada, onların da gözünden düşmek istemem doğrusu! Yine de çoklu seslenişten güç alan bir anlatımla okuru şaşırtmak -bu gizli kışkırtıcılık- son romanlarımda giderek daha çok önem kazandı. Okuyan şaşırtıyor: Bunu Necati Tosuner mi söylüyor, birine mi söyletiyor, bir yazara mı söyletiyor; kime söylüyor, yazar Necati Tosuner kendine mi söylüyor, o yazara mı söyletiyor, birine mi söylüyor, belirli birine mi söylüyor, yoksa okuyana mı söylüyor; ne söylüyor, giden tren mi, giden trenin kokusu mu, giden trenin tren kokusu mu; hangisi, daha çok hangisi?..

"YAŞAM DENİLEN GİZEMLİ GÜZELLİK"

■ Çırpınışlar'ın ilk emaresi epigraf-tan başlıyor: Özüne dönmeye gidiyorsan umduğundan uzun süreceğini biliyor olmalısın, önceden. Bu tümceyi okuyunca özüne dönme